

Terve Kunta -verkoston työkokous 15.–16.5.2008

torstai 15.5.2008 klo 10–18.00

paikka: Stakes, kokoushuone Tiira, 9 krs.

Läsnä: Paronen Petteri, pj. (Kuopio); Ahopelto Maire (Utajärvi), Aitoaho Annikki (Kainuu), Eklund Ulla (Pori), Karlsson-Finne Anna-Lena (Kauniainen), Kuusela Maisa (Turku), Laitinen Satu (Kainuu), Malmisalo Tiina (Turku), Palmunen Anne (Vantaa), Palomaa Eeva (Kolari) Perttilä Kerttu (Stakes), Pirskanen Marjatta (Kuopio), Pitkänen Tiina (Turku), Rantanen Arja (Kerava), Strandberg Tina (Kauniainen), Ylitalo Kirsti (Oulunkaari), Ylläsjärvi Ulla (Kolari) ja Wilskman Kaarina (Stakes).

Avaus

Puheenjohtaja **Petteri Paronen** avasi kokouksen. Kuntien haasteina hän painotti erityisesti väestön ikääntymistä. Vanhusten määrä kasvaa ja työntekijät ovat jäämässä eläkkeelle. Palvelujen tarpeeseen ja tuottamistapaan on vaikutettava ajoissa esimerkiksi jakamalla tietoa hyvistä käytännöistä.

Terve Kunta -verkoston osalta Paronen perään kuulutti vaikuttavuutta. Kuntajohto ei vielä ole täysin oivaltanut hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen merkitystä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen on uskallettava satsata, se on tahdon asia. Kunnallisvaalien vaaliteemana se olisi mitä tärkein asia. Verkoston maltillisesta laajentamisesta on myös aika keskustella.

Aamupäivän teema: Viestintä voimavarana

Aamupäivän teema oli Viestintä voimavarana. Aihetta lähestyttiin eri näkökulmista asiantuntijaluentojen virittäminä:

Terve Kunta -verkosto kunnan/seudun imagotekijänä

* Markkinointipäällikkö **Merja Olari**, Kuntaliitto (liite)

Näkemyksiä Vantaalta

* Markkinointipäällikkö **Janne Rönnbäck**

Rönnbäck otti esityksessään esiin seuraavia asioita:

- Strategiasuunnittelua yhdessä yritysten kanssa
- Sisältöasiat kuntoon
- Mainonnan suunnittelija ajoissa mukaan
- Mediatyhteyksissä korostuu taustoittava tieto
- Tapahtumamarkkinointi

Hyvin toimiakseen verkosto vaatii vahvan veturin tai selkeitä asiakkuuksia. Asioita on katsottava loppuasiakkaan kannalta. Mitä verkosto haluaa olla 3 vuoden kuluttua? Yrityksiä mukaan?

Käydyssä keskustelussa todettiin, että Terve Kunta -verkosto sinänsä ei ole kunnalle imagotekijä. Imagotekijä tulee siitä, mitä kunnassa tehdään.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen nähtiin kiinnostavana kunnan mainetekijänä, se voisi olla vuositeema verkostossa ja sen jäsenkunnissa. Pidettiin tärkeänä tarkastella asiaa ennakkoluulottomasti poikkihallinnollisina toimenpiteinä ja uusien kumppaneiden hakemisena (esim. liikuntatoimi ja liikuntajärjestöt). Public-Private-Partnership -ajattelua pidettiin joissain tilanteissa kiinnostavana.

Kuntakyselyn tulokset ja viestintä

Projektipäällikkö **Kaarina Wilskman** kävi lyhyesti läpi Kuntakyselyn 2007 tuloksia (liitteenä yhteenveto keskeisistä tuloksista ja kunnille tarkoitettu testilomake).

Kuntakyselyn tuloksia pohdittiin myös viestinnän kannalta. Korostettiin, että tuloksia voidaan käyttää kunnissa myös viestintään, sillä Terve Kunta -verkoston kunnat pärjäävät hyvin valtakunnalliseen tilanteeseen verrattuna esimerkiksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteiden osalta. Viesti olisi silloin se, että verkoston kunnat ovat ryhtyneet toimiin asukkaidensa hyvinvoinnin ja terveyden puolesta.

Iltapäivän teema: Ajankohtaista

Terveyden edistämisen tukiaineisto kunnille

Projektipäällikkö Kaarina Wilskman esitteli kunnille tarkoitetun hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tukiaineiston sisältösuunnitelmaa ja joitakin sisältöalueita. Käydyssä vilkkaassa keskustelussa annettiin hyviä vinkkejä materiaalin työstämiseen:

- positiivinen ote ja aloitus; terveys kannattaa
- suunnitelma liian julkishallintopainotteinen, yhteisöllisyys mukaan
- ympäristön ja terveen yhdyskuntasuunnittelun näkökulma mukaan
- esimerkkejä erityisesti sivistyspuolelta
- asioiden käsittelyjärjestystä ja otsikointia vielä mietittävä

Uudistunut SOTKANet

Erikoissuunnittelija **Tiina Puhakka** esitteli uudistetun sotkanetin sisältöä ja toimintaa (liite). Pidettiin tärkeänä saada päättäjille indikaattoripankki.

Väestöryhmien välisten terveyserojen kaventaminen

Kokemuksia Kainuusta

Terveyden edistämisen suunnittelija **Annikki Aitoaho** esitteli Sosioekonomisten terveyserojen kaventamisen hankkeen vaihetta Kainuussa (liite) ja ylilääkäri **Maisa Kuusela** Turun tilannetta (liite)

Keskeistä kummassakin hankkeessa on ollut tiedonkeruu. Sen jälkeen on vuorossa toimintaohjelman laatiminen.

Alajaostojen kokoukset

Terve ikääntyminen

Terveyttä edistävä liikunta

Perjantai 16.5.2008

Läsnä: Paronen Petteri, pj (Kuopio); Aitoaho Annikki (Kainuu), Eklund Ulla (Pori), Kervola Petri (Kuopio), Kuusela Maisa (Turku), Laitinen Satu (Kainuu), Palmunen Anne (Vantaa), Palomaa Eeva (Kolari), Pirskanen Marjatta (Kuopio), Pääkkönen-Tarvainen Leena (Vantaa), Rantanen Arja (Kerava), Ylitalo Kirsti (Oulunkaari), Ylläsjärvi Ulla (Kolari) ja Wilskman Kaarina (Stakes).

Päivän teema: Suuntaamme uuteen

Päivän aluksi saatiin terveisiä Healthy Cities -kaupungeista. Ohjelmajohtaja **Petri Kervola** Terve Kuopio -ohjelmasta kertoi Kuopion hyvinvointiin ja kansainvälisyyteen paneutuvasta strategiasta sekä kuopiolaisten Englannin matkaltaan saamista ideoista (liite).

Kehittämispäällikkö **Esa Nordling** esitteli Aikalisä-hankkeen nykytilaa (liite). Monet Terve Kunta -verkoston kunnat ovat jo mukana, mutta toimintaa voidaan edelleen vahvistaa. Jatkossa toimintatapaa tarkastellaan myös koulupudokkaiden auttamisessa. Nordling toi esiin myös huolen nuorten tyttöjen masennuksen lisääntymisestä.

Kaste-ohjelman tilannetta valotti erityisasiantuntija **Soile Paahtama**. Tilanne hankehakemusten osalta elää koko ajan. Terveysten ja hyvinvoinnin edistämisen näkökulman mukana pitämistä pidettiin tärkeänä myös hankkeissa.

Kirsti Ylitalo esitteli Oulunkaaren seutukunnan toimintaa, jossa on kohdennettu resursseja uudelleen. Palvelujen ennakoitua ja räätälöintiä pyritään lisäämään. Oulun yliopisto on mukana 3-vuotisella interventiotutkimuksella. 70 sairaanhoitajaa on suorittanut 30 opintopisteen laaja-alaiset opinnot.

Tulevaisuusdialogi

Sisältö on koottu liitteeseen 1. Työtappaa pidettiin hyvänä ja sille toivottiin jatkoa.

Työkokouksen osuus päättyi ja verkostokokous alkoi klo 14.00.

Liite 1.

Terve Kunta -verkosto

Tulevaisuusdialogi 16.5.2008

2008

Mikä huolestutti?

- ollut henkilövaihdoksia
- miten turvata yhteys tutkimukseen
- KTL-Stakes -yhteistyö
- osallistuminen passiivista
- epävarmuutta ajan riittämisessä
- monta asiaa menossa kunnissa (PARAS ym.)
- kuntien resurssien riittävyys
- miten jatko Terve Lappi -projektin jälkeen
- 3. sektori ei toimi
- sitoutuneisuus vaihtelee
- kunnan ylimmän johdon sitoutuminen
- "liikaa" vielä soster-lähtöistä

Huolia hälvensi?

- ohjelmatyö tukee
- "Hykes" selkiytti ja koordinaatio lisääntyi
- tutkimustyö tuki
- esimerkit rohkaisevat
- haasteet otettiin vakavasti
- verkoston tuotettava selkeää hyötyä, markkinointi, imagotekijät → päättäjät

2012

Miten verkosto toimii kunnassanne?

- konkretisoitiin asioita, esimerkiksi päätettiin ottaa kiinni koulupudokkaat, onnistuttiin
- rakenne selkeä, tavoitetilä oli olemassa
- strategia ja toimeenpano-ohjelmat olivat selkeitä → palveluohjelmat (mielenterveys, päihde, lapset, perheet, ikääntyvät)
- kuntalaiset osallistuvat aktiivisesti palvelujen kehittämiseen
- ikäihmiset pärjäävät kotona

Mitä teitte ja miten?

- työryhmä (maakunta) → verkoston teemat mukaan (IVA, TEVA, yhdyskuntasuunnittelu jne.)
- hyvinvointi → maakuntakaavaan (ml. palvelurakenne ja hyvä elämä)
- hyvinvointi Marja-Vantaan kilpailutekijäksi → kaupunkisuunnittelu
- TE-laatusuosituksen pilotti → poikkihallinnolliset työryhmät → painoalueet löytyivät

- Terve Lappi → toimintamalleja
- uusi nousu rakenteiden kautta → markkinointi mukaan
- hallinnonalat kilpailevat vetovastuusta
- koordinaattorit nimettiin TK-verkoston
- luottamushenkilöt kilpailevat osallistumisesta
- 3. sektori mukana
- ennaltaehkäisyä resurssoidaan

Miten verkosto toimii kansallisesti?

- verkosto tukenut ohjelmien yhtenäistämistä
- verkosto - STM - Kuntaliitto - akseli toimii
- näkyvyys lisääntynyt
- nettisivuilta hyviä käytäntöjä, pieniä vinkkejä → verkoston kokoamia arvioituja hankkeita, tieteellisiä tutkimuksia (vrt. KASTE)
- verkosto tukee rohkeasti
- ministeriö ja uusi laitos (KTL + Stakes) osaavat tukea → työkaluja, hyviä käytäntöjä ja yhteistyökumppanuutta
- kaikki Suomen kunnat kuuluvat
- verkosto tavoittanut päättäjät → tiedonvälitys +

Miten tehtiin?

- KASTE-ohjelmassa TK-verkosto koordinoi, maakunnan ohjaus ja tuki +
- verkosto otettiin puheeksi KASTE-ohjelman tilaisuuksissa - Kuopio kertoi kokemuksistaan
- TE-politiikkaohjelman alueyhteistyö osattiin hyödyntää → myös ministeriöihin
- poikkihallinnollisuus +
- sitoutuminen, tahtotila, informaatiotulva hallintaan → tärkeät tiedot verkoston kautta, talousvaikutukset
- johto kiinnostui markkinointinäkökulman kautta
- tilaaja-tuottaja -malli, palveluohjaus ja asukasohjaus (ml. IVA ja laatupolitiikka) → oppiva organisaatio
- tieto, tahto, sitoutuminen, toimintamallit
- yrittäjät mukaan (+Ruotsi)
- otettiin painopisteeksi WHO:n vuonna 2007 lanseeraama onnellisuus: Happy and Healthy Cities
- Stakes/KTL:n uuteen laitokseen Onnellinen ja Terve Kunta -verkosto
- Stakes/KTL:n uuden laitoksen 10 alueyksikköä koordinoi (yliopistot mukana); osallisuus, turvallisuus, luovuus, kehittämistiimit
- hyvien käytäntöjen levittäminen
- TK-verkoston työ osaksi normaalia toimintaa
- kuntalaisilta onnellisuuden tematiikka ← asukastiimit
- kuntalaiset aktiivisia ja kiinnostuneita
- TK-verkosto +
- hyvän elämän politiikkaohjelma